

”נקודה טובה” לפרשת השבוע - רעיון מן הפרשה, במבט עכשווי

גליון ”תולדות” (גליון 6 שנת תשע”ד, כט’ חשוון תשע”ד, 2/נובמבר/2013)

ב”ה

”נקודה טובה” לפרשת ”תולדות” - מה בין הרשת החברתית לרעות

בעידן המודרני, כולנו מחוברים ומקושרים זה לזה באמצעי תקשורת מודרניים ומקוונים (און-ליין). הרשתות החברתיות החליפו את ההתקהלות בכיכר העיר ואת שיחות הנפש וכולנו שולחים ל”כולם”, ציורי טוויטר, הודעות ווטסאפ, קישורי פייסבוק, שיתופי מידע, הצעות חברות, אישורי LIKE (אהבתי...) ועוד.

האם העזרים הטכנולוגיים הללו הופכים את החברות והרעות לטובה ועמוקה יותר, או שמא ההיפך, לרחבה, שטוחה ורדודה?!

מתברר, שבעידן המודרני המילים איבדו מעט את עומק משמעותן. כל מי שעשית לו פעם ”לייק” במרשתת (ברשת), הופך פתאום ל”חבר”, וכל זר למחצה, זוכה לצ’פחה ולכינוי ”אחי” (הרבה לפני העידן של נפתלי בנט...).

בפרשתנו - פרשת ”תולדות”, רוצה יצחק אבינו לברך את בנו עשיו. אך לפני כן הוא שולח אותו להכין לו סעודת בשר ציד טרי ודשן.

והדבר אומר דרשני. מדוע יצחק אבינו אינו יכול או לא רוצה לברך את בנו ”על קיבה ריקה”?!

האם הסטייק העסיסי שעשיו יגיש לאביו, הוא יהיה הגורם לברכה?

האם יצחק אבינו זקוק ל”שוחד” שכזה, כדי לברך את בנו?!

לא ולא!

התשובה היא, שכדי לברך את עשיו יצחק אבינו צריך להגיע לאווירה של שמחה וגם למצב של קרבה לבנו. והקרבה תיווצר על ידי הסעודה. ”אבל רצה ליהנות ממנו שתהיה נפשו קשורה בנפשו בעת ההנאה, ויברך אותו בחפץ מלא ורצון שלם” (רמב”ן, בראשית, כה, לד), כדברי רבי יוחנן: גדולה לגימה (שתית יין וכנראה גם הסעודה שסביבה), שמקרבת רחוקים (מדרש אגדה [בובר] שמות פרק ב).

אין ספק שיצחק אבינו היה קרוב לעשיו בנו. אולם, כדי להגיע למצב נפשי עמוק של בְּרָכָה, הוא רצה להתקרב אליו עוד יותר וסעודה זו היתה הכלי לכך.

מעשה זה של יצחק מלמד אותנו כמה לקחים ותובנות:

- כל מעשה חשוב ומהותי דורש הכנה (שכלית וריגשית).
- מעשה הבא מתוך קרבה, כוחו ועוצמתו, גדולים יותר.
- קרבה אישית, היא מצב שאפשר וצריך ליצור אותו.
- בקרבה יש רמות שונות, זו למעלה מזו. תמיד אפשר להתקרב עוד...

כעת, כשאנו מצויידיים בתובנות אלה, על קרבה רוחנית, דרגותיה ההכנות איליה ואופן יצירתה, נוכל להבין ולהפנים, שלא כל ”אחי” הוא אכן אח ולא הרי ”חבר” וירטואלי, כחבר קרוב ואמיטי שאכן יעזור לנו בעת הצורך.

"נקודה טובה" לפרשת השבוע - רעיון מן הפרשה, במבט עכשווי

במסכת אבות כינסו חז"ל תובנות והמלצות רבות לחיים רוחניים ראויים. אחת ההמלצות דנה בנושא בו עסקנו - ביצירת קרבה עם ה"אחר".

"יהושע בן פרחיה אומר... וקנה לך חבר... (א, א). כאשר השימוש בלשון של קניין, מעיד על מאמץ ארוך טווח של חיפוש אחר אדם ראוי לחברות והשקעה ביצירת ומיסוד מערכת יחסים טובה.

מי מתאים להיות חבר?

ראשית, צריך שהמועמד לחברות יהיה אדם ראוי והגון: "כל שדעתו הוגנת עליו" (אבות דרבי נתן, נוסחא ב, פרק יח).

וכיצד "קונים" חבר?

ומהי דרך ה"קניין" ואופן יצירת הקרבה? "...אוכלים ושותים שניהם כאחד ומשיחים זה לזה (מדברים זה עם זה) ומגלה [לו] את נסתריו עליהם" (ומגלים זה לזה את סודותיהם), (שם).

ושאלת השאלות: מי בכלל צריך חבר. חבר - מדוע ולמה!?

בחברות יש סוגים שונים וגוונים רבים, אומר הרמב"ם (פירוש המשנה, אבות, פרק א). יש חבר של תועלת - מעין שותפות הדדית, שכל אחד מפיק ממנה תועלת. יש חבר של הנאה - שאיתו נהנים יחד. ויש גם חבר של ביטחון - חבר קרוב, שאיתו מתייעצים, בדיעה שהוא שומר את סודותיך לבטח. חבר שכיף לשוחח איתו ולהיות בחברתו.

ומי שמחפש חבר "בעל מעלה", יחפש מעל כל אלה, גם שותפות בתפיסת העולם ובדרך, וברצון "לעשות טוב". וכך הופך החבר להיות בעצם "המשלים שלך", כדברי חכמי המוסר שאמרו שאדם שאין לו חבר הרי הוא כיד שמאל, ללא יד ימין (בית הבחירה למאירי, שם).

ומהם תפקידיו של החבר - כיצד החבר (היד השניה), מסייע לי?

- מאחר ו"טובים השניים מן האחד" וכוחם של השניים גדול בדרך כלל מכוחו של היחיד - הבודד, הרי שבעזרת האחוה והחברות הזאת, יזכה האדם מחברו, לסיוע ביישום מטרותיו ויעדיו (מחזור ויטרי, סימן תכה).

- החבר הקרוב, הוא גם האיש ממנו אנו מצפים שיעיר לנו על דרכינו, ישמש לנו כמְרָאָה, ויסייע לנו בתיקון מעשינו (רבינו יונה, שם).

הגדילו חז"ל ואמרו: "או חברותא (חבר/שותף), או מיתותא (מוות)" (תענית כג, א). ללמדך שהחבר, הינו חלק ממארג חייו הרוחניים והאיכותיים של האדם. וללא חבר קרוב, הוא משול כ"מת"...

להלן, כמה עצות של חכמי ישראל לדורותיהם, ליצירת חברות ומערכת יחסים טובה:

א. את מערכת היחסים יש להתאים לא רק לצרכיך ולתפיסת עולמך. אלא, "כאשר תתחבר, אל תתחבר לפי מידותיך, אלא התחבר לפי מידות חברך" (פירוש המשנה לרמב"ם מסכת אבות פרק א).

"נקודה טובה" לפרשת השבוע - רעיון מן הפרשה, במבט עכשווי

ב. חברות טובה היא כאשר כוונת כל אחד מהחברים היא "להשלים רצון חברו". בחברות טובה, על האדם לראות לא רק עצמו, אלא גם ובעיקר, את חברו (שם).

ג. לא בכדי השתמשו חז"ל בלשון 'קנין' בנוגע לחברות, כדי ללמד אותנו שבתהליך של יצירת חברות טובה, צריך גם להשקיע משאבים - כסף וזמן (ברטנורא, שם).

אין ספק שכל מה שנאמר כאן על יצירת חיבור בין חברים (אכן, המילה חבר, משמעותה מחובר...), נכון על אחת כמה וכמה, לגבי החיבור וחיי הזוגיות עם החברה הגדולה מכולן של האדם - עם אשתו, כדברי הנביא: "וְהָיָא חֲבֵרְתָךְ וְאִשְׁתְּ בְרִיתְךָ" (מלאכי ב, יד).

ובעידן שלנו, בו אחוז הגירושין הולך ועולה כל הזמן, לצערנו, מקבלים הדברים משנה חשיבות תוקף.

נחתום ב"שיר הרעות" (מילים: חיים גורי, לחן: סשה ארגוב), המתאר את הרעות שהתקדשה בדם, בין הלוחמים "יפי הבלורית והתואר", בימי קרבות הדמים של מלחמת העצמאות והשחרור.

...הֲרָעוֹת נִשְׂאָנוּךְ בְּלִי מַלִּים,

אֶפְרָה עֲקֻשָּׁנִית וְשׁוֹתֶקֶת.

מַלְּלוֹת הָאֵימָה הַגְּדוֹלִים,

אֶת נוֹתֶרֶת בְּהִירָה וְדוֹלֶקֶת...

הרעות של חיי היום-יום, הינה אפורה ושותקת. חסרת ברק ותהילה, חיים של הטיית כתף ועזרה לזולת. אולם, מי שבנה את יסודות הרעות בימים ה"אפורים" ונשא אותה בלי מילים במעשים הקטנים יום יום, יוכל "ליהנות" מפירותיה, גם בשעת נסיון, בימים הקשים - בלילות האימה הגדולים (ל"ע).

נסיים בתקווה ובתפילה, שלא יבואו עלינו עוד ימים קשים שכאלה... ושנדע לבנות חברות ורעות, גם בימים של שלום ושל סתם יום-יום...

הפרכת שבת טובה

מה טוב

מייל: nekudatova.roth@gmail.com

ארכיון "נקודה טובה": http://www.pirsuma.com/nekuda_tova

נא לשמור על קדושת הגליון ולהכניסו לגניזה לאחר השימוש.

יש לך הערה או הארה? אשמח לקבל למייל הנ"ל.

אהבת? הפץ בין חבריך